

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**ЗА МАТЕРІАЛАМИ І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ДЛЯ НАУКОВЦІВ,
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ,
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ,
АСПІРАНТІВ,
МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

**25 ЖОВТНЯ 2024 Р,
М. ОДЕСА**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

за матеріалами І Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти,
аспірантів, молодих учених

(25 жовтня 2024 р, м. Одеса)

Рекомендовано до друку вченою радою ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 3 від 31 жовтня 2024 року)

Рецензенти:

Потапчук Т. В. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Сараєва І. В. – доктор філософії, завідувачка кафедри дошкільної і початкової освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

Організаційний комітет:

Богущ Алла Михайлівна, дійсний член НАПН України, академік, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Березовська Людмила Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Попова Ірина Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Діхтяренко Станіслава Вадимівна, викладач-стажист кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти: зб. наукових праць за матеріалами I Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 25 жовтня 2024 р. / за ред. Л. Березовської. Івано-Франківськ : НАІР, 2024. 192 с.

До збірника увійшли тези доповідей учасників I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти». У роботах розглянуто освітні технології підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в сучасному інформаційному просторі; використання освітніх технологій у професійній підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; зарубіжний досвід створення і впровадження освітніх інновацій у систему дошкільної освіти.

Збірник адресовано науково-педагогічним та педагогічним працівникам, здобувачам вищої освіти, аспірантам, молодим ученим, усім, хто цікавиться проблемами сучасної дошкільної освіти.

Матеріали розміщено в авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів, їхню відповідність вимогам чинного правопису і достовірність фактів та статистичних даних несуть автори

Наталя ЛИСТОПАД,
кандидат педагогічних наук, викладач дошкільних дисциплін,
Комунальний заклад «Одеський педагогічний
фаховий коледж», м. Одеса (Україна)
e-mail: natasha.listopad@gmail.com

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА В УМОВАХ ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Актуальність проблеми. Цифрове середовище сьогодні проникає в усі сфери життя, включно з освітою. Майбутні освітяни мають бути готові використовувати сучасні технології не лише як інструмент навчання, а й як частину своєї професійної культури. Сучасний педагог повинен володіти навичками цифрової грамотності, уміти використовувати цифрові ресурси для організації освітнього процесу і бути готовим до безперервної самоосвіти в умовах швидко мінливого інформаційного середовища. В умовах цифровізації формується нове покоління, так звані «цифрові аборигени», які звикли до швидкого опрацювання інформації та використання різних цифрових пристроїв, що вимагає перегляду традиційних методів викладання та впровадження цифрових технологій, таких як онлайн-курси, освітні платформи, інтерактивні додатки та інші цифрові інструменти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останні дослідження та публікації (В. Биков, М. Жалдак, М. Кадемія, Т. Койчева, М. Лещенко, Н. Морзе, О. Спірін, М. Шишкіна та ін.) підкреслюють важливість інтеграції цифрових технологій в процес підготовки педагогів. Формування професійної культури майбутніх педагогів у цифровому середовищі вимагає не лише технічних знань, а й розвитку етичних, педагогічних і соціальних навичок, необхідних для успішного функціонування в сучасному інформаційному просторі [1].

Формування професійної культури майбутнього педагога в умовах цифрового середовища закладу фахової передвищої освіти є важливою темою, яка привертає дедалі більше уваги науковців, враховуючи стрімкий розвиток

інформаційних технологій та їх інтеграцію в освітній процес [4]. Останні дослідження та публікації з цієї проблематики (А. Богуш, Н. Кічук, І. Княжева, О. Ковшар, О. Кузьмінська, О. Співаковський, Л. Тимчук та ін.) охоплюють різні аспекти, пов'язані з впливом цифрових технологій на професійну підготовку педагогів, зокрема розвиток професійної культури та цифрової грамотності.

Мета статті. Метою статті є аналіз особливостей формування професійної культури майбутнього педагога в умовах цифрового середовища закладу фахової передвищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Професійна культура майбутнього педагога – це сукупність цінностей, знань, навичок, поведінкових норм і етичних стандартів, які визначають професійну діяльність педагога та його взаємодію з дітьми, колегами й суспільством загалом. Вона охоплює як практичні, так і теоретичні аспекти професійної діяльності педагога та формується під впливом особистого досвіду, професійного навчання і соціального контексту. Основні компоненти професійної культури педагога:

- майбутній педагог повинен володіти широкими знаннями з педагогіки, методики викладання, психології, а також мати професійні компетенції, які дозволять ефективно здійснювати освітній процес, адаптуючи його до різних умов і потреб вихованців;
- важливою складовою є професійні цінності та моральні принципи, що ґрунтуються на етичних стандартах педагогічної діяльності, що включають повагу до дітей, відповідальність за їхній розвиток, чесність, толерантність і здатність до самооцінки та професійного вдосконалення;
- професійна культура педагога тісно пов'язана з його особистісним розвитком, оскільки успішний педагог не лише дбає про свої знання та навички, а й формує в собі якості, що допомагають ефективно взаємодіяти з вихованцями, такими як емоційна стійкість, емпатія, здатність до співпраці та лідерства;

- важливим аспектом професійної культури є здатність ефективно спілкуватися з різними групами – дітьми, колегами, батьками, педагог повинен володіти навичками міжособистісного спілкування, вирішення конфліктів і конструктивної співпраці;

- сучасний педагог має бути готовий до роботи в цифровому середовищі, володіти навичками використання інформаційних технологій, інтегрувати цифрові інструменти в освітній процес та підтримувати розвиток цифрових компетенцій у своїх вихованців.

Формування професійної культури майбутнього педагога забезпечує не лише якість його викладання, але й сприяє створенню цифрового середовища, де діти можуть розвивати свої інтелектуальні та моральні якості. Професійна культура виступає як інструмент, що регулює поведінку педагога, допомагає уникати педагогічних помилок і створювати умови для гармонійного розвитку вихованців. Отже, професійна культура майбутнього педагога включає в себе як технічні, так і особистісні аспекти, які визначають ефективність його роботи і вплив на освітній процес.

Цифрове середовище закладу фахової передвищої освіти педагогічного профілю стає важливим інструментом для формування професійної культури, де викладачі та здобувачі фахової передвищої освіти мають можливість взаємодіяти з сучасними інформаційними технологіями, розвиваючи власну компетентність та культурні цінності. Цифрове середовище змінює не лише методи викладання, а й форми взаємодії викладача зі здобувачами фахової передвищої освіти, колегами та батьками. Заклади фахової передвищої освіти педагогічного профілю відіграють ключову роль у підготовці майбутніх педагогів, і їхні завдання полягають в інтеграції цифрових технологій в освітній процес, що вимагає як розроблення нових навчальних програм, так і підготовки викладачів, здатних ефективно використовувати цифрове середовище в освітньому процесі закладу фахової передвищої освіти. Цифрове середовище відкриває можливості для міжнародної співпраці, що дає змогу майбутнім педагогам знайомитися з новітніми світовими освітніми

практиками, що робить необхідним оволодіння навичками роботи в глобальному цифровому просторі, що стає важливою частиною професійної культури.

Дослідники (С. Дяченко, О. Листопад, І. Мардарова, В. Нестеренко, С. Семчук, І. Тимофєєва, В. Хрипун, О. Чекан та ін.) аналізуючи особливості формування професійної культури майбутнього педагога в умовах цифрового середовища закладу освіти зосереджують увагу на наступних напрямках:

- цифровізація освіти та професійна культура педагога – оскільки цифрові інструменти стають невід’ємною частиною освітнього середовища, важливою складовою професійної культури майбутнього педагога є їх здатність ефективно використовувати ці інструменти в освітньому процесі, тому останні роботи аналізують, як цифрові платформи та ресурси сприяють розвитку педагогічної майстерності;

- розвиток цифрової грамотності педагогів, що передбачає не лише вміння користуватися технічними засобами, але й критичне ставлення до інформаційних джерел, етичні аспекти використання цифрових технологій, а також здатність формувати у здобувачів освіти навички медіаграмотності;

- педагогічна компетентність у цифровому освітньому середовищі, означена компетентність передбачає інтеграцію цифрових технологій в освітній процес з метою розвитку в здобувачів освіти критичного мислення, самостійності, співпраці та інноваційного підходу, тому значна увага приділяється формуванню цифрових компетенцій педагогів як частині їх професійної культури.

- психологічні та етичні аспекти, що передбачає використання цифрових технологій в освітньому процесі викликає питання щодо психологічного здоров’я викладачів і здобувачів освіти, а також етичні питання, пов’язані з використанням персональних даних, онлайн-комунікацією та взаємодією, тому дослідники акцентують увагу на необхідності формування етичних норм і стандартів для викладачів у цифровому середовищі;

- використання цифрових платформ для розвитку професійної культури, тому серед практичних аспектів досліджень розглядається використання віртуальних навчальних середовищ, онлайн-курсів і цифрових платформ для підвищення професійної компетентності педагогів, означені технології забезпечують доступ до різноманітних ресурсів для саморозвитку та професійної комунікації, що сприяє формуванню професійної культури;

- інноваційні методики навчання в цифровому середовищі, тому сучасні педагогічні дослідження розглядають впровадження інноваційних підходів до навчання через цифрові технології, зокрема гейміфікацію, дистанційне навчання та інтерактивні ресурси, що допомагають майбутнім педагогам засвоювати цифрові технології та розвивати творчий підхід до навчання.

Висновки. Отже, формування професійної культури майбутнього педагога в умовах цифрового середовища закладу фахової передвищої освіти – це невід’ємний елемент підготовки фахівців, здатних ефективно працювати в сучасному освітньому контексті, використовуючи можливості цифровізації для підвищення якості освіти.

Література

1. Биков В., Лещенко М., Тимчук Л. Цифрова гуманістична педагогіка: посібник; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т інформ. технологій і засобів навчання. Полтава : Астроя, 2017. 180 с.

2. Богуш А. М. Педагогічний меседж інноваційної діяльності майбутніх фахівців *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2020. № 2. С. 31-37. DOI: 10.24195/2617-6688-2020-2-4.

3. Княжева І. А. Теоретико-методологічні засади розвитку методичної культури майбутніх викладачів педагогічних дисциплін в умовах магістратури : монографія ; Держ. закл. «Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського». Одеса : Бондаренко М. О., 2014. 327 с.

4. Койчева Т. І. Теорія і методика формування корпоративної культури викладачів педагогічного університету в процесі наукової діяльності : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04; Держ. закл. «Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського». Одеса, 2014. 44 с.

Iryna MARDAROVA,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor of the Department of Preschool Education
State institution “South Ukrainian National Pedagogical
University named after K. D. Ushynsky” c. Odesa (Ukraine),
e-mail: Mardarova.IK@pdpu.edu.ua

DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE EDUCATIONAL PROCESS

Relevance of the problem. Digitalisation of education is a term that refers to the digital transformation of educational services. Educational institutions are forced to change, adapt to the requirements of time and the competitive environment, generate innovations and become more effective in creating optimal external and internal conditions for the successful formation of a personality. The digital society with its high-tech characteristics is being actively formed, and requirements are being placed on educators to improve their digital culture. Currently, modern preschool teachers are faced with the need to organise distance education in wartime, create a safe educational and digital environment of preschools, use effective digital technologies in working with children, partner with parents, community representatives, other professional groups of different levels, acquire their own professional skills, self-improvement, etc.

The digitalisation of education provides an opportunity to ensure equal access to knowledge for children, joint coordination to support parents, and specially organised meetings for teachers of the educational cluster, online webinars, practical workshops on the use of digital tools, increase their digital competencies, social and professional mobility and significantly change the model of traditional teaching (a combination of digital and classical approaches).

Інноваційні технології в дошкільній педагогіці.....	139
Чекан О., А. Ільницька.	
Формування позитивного ставлення дітей дошкільного віку до закладів дошкільної освіти: виклики та підходи.....	142
Чекан О., В. Лендел.	
Інтеграція гендерних принципів в освіту: виклики та перспективи для закладів дошкільної освіти	147
Чекан О., В. Ларівон.	
Формування оцінно-контрольної діяльності у дітей дошкільного віку: сучасні виклики та педагогічні стратегії	150
Чекан О., Н. Панющик.	
Сюжетно-рольова гра як засіб формування ініціативності у старших дошкільників: теоретичні аспекти.....	152

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ МЕТОДИК ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Граб. О.	
Використання технології scampet у процесі підготовки майбутніх вихователів..	157
Листопад Н.	
Формування професійної культури майбутнього педагога в умовах цифрового середовища закладу освіти.....	161
Mardarova I.	
Digital technologies in the educational process	166
Чекан О., Д. Сікора.	
Освітні технології у процесі викладання методик дошкільної освіти у навчанні дітей з вадами мовлення	171
Чекан О., А. Штраус.	
Медіасвіт і діти дошкільного віку: формування культури споживання інформації з раннього віку	175

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СТВОРЕННЯ І ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ У СИСТЕМУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Чекан О., О. Островка.	
Порівняльний аналіз зарубіжних інновацій у дошкільній сфері	179

ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ НАСТУПНОСТІ І ПЕРСПЕКТИВНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ЛАНКАМИ ОСВІТИ

Сараєва І.	
Використання адаптивних освітніх технологій для забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою.....	183

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**«СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»**

**Збірник наукових праць
І Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, педагогічних працівників, здобувачів вищої
освіти, аспірантів, молодих учених**

25 жовтня 2024 р.

За загальною редакцією Л. Березовської

Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.

Друк цифровий.

Гарнітура Times New Roman.

Умовн. друк. арк.11,16

**ВИДАВНИЦТВО
“НАІР”**

Івано-Франківськ, вул. Височана, 18,

Тел. (050) 433-67-93

email: fedorynrr@ukr.net

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

№4191 від 12.11.2011р.

